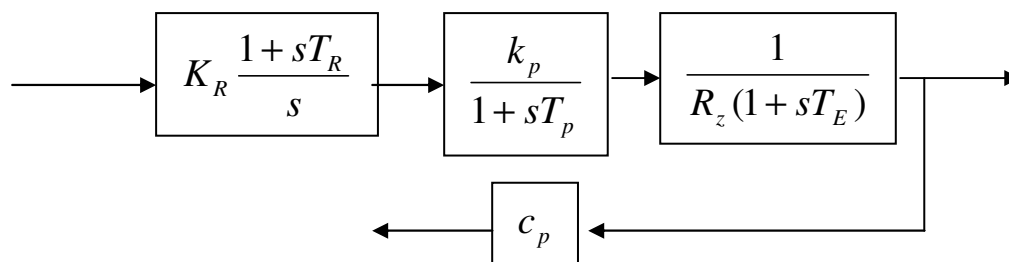

Zamodeluj szeregowy układ regulatorów PI prądu, prędkości i położenia.

Nastawy regulatora prądu dobierz z kryterium modułu zakładając, że $T_E \gg T_p$ (patrz rys.1).

Rys. 1. Schemat blokowy układu otwartego.

Transmitancja układu otwartego

$$G_{otwarty} = G_{RI} \cdot G_{obiekt} = K_R \frac{1 + s \cdot T_R}{s} \cdot \frac{k_{obiekt}}{(1 + s \cdot T_p) \cdot (1 + s \cdot T_E)} = \frac{1 + s \cdot T_E}{s \cdot 2 \cdot k_{obiekt} \cdot T_p} \cdot \frac{k_{obiekt}}{(1 + s \cdot T_p) \cdot (1 + s \cdot T_E)} =$$

$$= \frac{1}{2 \cdot T_p \cdot s \cdot (1 + s \cdot T_p)}, \text{ gdzie } k_{obiekt} = \frac{k_p \cdot c_p}{R_z}, T_R = T_E \text{ oraz } K_R = \frac{1}{2k_{obiekt} T_p} \text{ przyjęte z kryterium}$$

modułu. Kryterium modułowego optimum polega na takim dobraniu nastaw regulatora, aby moduł układu zamkniętego $A(\omega) \approx 1$ w możliwie szerokim paśmie częstotliwości.

Dla obiektu postaci $G_{obiekt}(s) = \frac{K_{obiekt}}{\prod_{v=1}^n (1 + sT_v)}$, w którym jesteśmy w stanie wyodrębnić jedną

dominującą stałą czasową T_1 , tj. $T_1 \gg T_\Sigma = \sum_{v=2}^n T_v$, w sytuacji zastosowania regulatora

$G_R(s) = K_R \frac{1 + sT_R}{s}$, kryterium określa $K_R = \frac{1}{2K_{obiekt} T_\Sigma}$ oraz $T_R = T_1$ (kompensacja dużej stałej czasowej).

Nastawy regulatorów prędkości i położenia wyznacz stosując praktyczne reguły Zieglera-Nicholsa (Z-N). Pamiętajmy, że w warunkach eksploatacyjnych, do obiektów rzędu $n > 2$ można stosować reguły Z-N lub Pessena nastawiania regulatorów P, PI i PID. Polegają one na:

- 1) doprowadzeniu URA z regulatorem P do granicy stabilności przez zmiany wzmocnienia regulatora, aż do osiągnięcia wzmocnienia krytycznego K_{cr} i zmierzeniu okresu oscylacji T_{os} ;
- 2) obliczeniu nastaw wybranego typu regulatora na podstawie wzorów:
  - dla regulatora typu P: $K_r = K_{cr}/2$;
  - dla regulatora PI: $K_r = 0,45K_{cr}$, $T_i = 0,85T_{os}$, gdzie $G_{PI} = K_r \left(1 + \frac{1}{sT_i}\right)$;
  - dla regulatora PID: $K_r = 0,6K_{cr}$, $T_i = T_{os}/2$, $T_d = T_{os}/8$.

Kryterium Pessena przewiduje dla regulatora PID: $K_r = K_{cr}/5$, $T_i = T_{os}/3$, $T_d = T_{os}/2$.
Przedstawione reguły gwarantują dostatecznie duży zapas stabilności URA. Przebiegi przejściowe w układach tak nastawionych mogą jednak mieć dużą oscylacyjność. Amplitudę oscylacji można zmniejszyć ograniczając szybkość narastania sygnału zadającego. Zaproponuj odpowiedni zadajnik położenia.